

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/27/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8220200002
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8220200002.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne: T. A., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v O. č. 4, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, IČO: 35 807 598, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia v sume 990 eur, o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 22.04.2021 č.k. 8Csp 1/2020-61, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania.

Mení rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žalobkyni sa priznáva voči žalovanému náhrada trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %.

Žalobkyni sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 500 eur. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žalobkyni priznal voči žalovanému 1,02 % -ný nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že Okresný súd Bardejov rozsudkom zo dňa 18.12.2018 č.k. 4Csp 210/2017-54 rozhodol, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 01.03.2013 uvedená v bode 10 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru v znení: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve a zaväzuje sa ju uhradiť v splátkach tak, ako je to uvedené na prvej strane tejto zmluvy. Časť poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšná časť zahŕňa náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Súčasne z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy bol žalovaný zaviazaný na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyni v sume 990 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 21.02.2018 do zaplatenia.

3. Podľa ust. § 3 ods. 5 posledná veta Zákona o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

4. Vo vzťahu k ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá nestanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku, avšak k uplatneniu tohto práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť automaticky a kedykoľvek. Podmienky vzniku nároku na primerané finančné zadosťučinenie sú formulované v poslednej vete ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne na to, aby žalobkyni mohlo byť priznané právo na primerané finančné zadosťučinenie. Týmito podmienkami sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitnými právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa a domáhanie sa primeraného finančného zadosťučinenia od subjektu, ktorý za porušenie konkrétneho práva alebo povinnosti spotrebiteľa zodpovedá.

5. Pokiaľ ide o prvý z predpokladov na uplatnenie si nároku na primerané finančné zadosťučinenie, je zrejmé, že žalobkyňa bola úspešnou pri bránení si svojich spotrebiteľských práv voči žalovanému v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4Csp 210/2017 o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky a o vydanie bezdôvodného obohatenia.

6. Splnený bol aj druhý zákonný predpoklad a to domáhanie sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia od subjektu, ktorý za porušenie spotrebiteľských práv zodpovedá.

7. V súvislosti s priznaním primeraného finančného zadosťučinenia je tiež nutné podotknúť, že Zákon o ochrane spotrebiteľa nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená (reálne spôsobená) nejaká ujma, ale postačuje, ak porušenie práv alebo povinností spotrebiteľa ustanovených predpismi na ochranu spotrebiteľa bolo spôsobilé takúto ujmu spotrebiteľovi privediť. V danom prípade ale žalovaný, hoci si bol vedomý nezákonnosti úverovej zmluvy, sa aj tak domáhal od žalobkyne nezákonného plnenia, o ktoré sa bezdôvodne obohatil, čím žalobkyni vznikla majetková ujma, ktorá bola napravená rozhodnutím o vrátení takto získaného obohatenia. Žalobkyňa do doby, kým sa sama nedomohla práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, musela znášať aj strádanie, resp. nedostatok vo svojom súkromnom, rodinnom rozpočte, čo nepochybne mohlo byť spôsobilé vyvolať obavy o kvalitu jej života a života jej rodiny. Napriek svojmu postaveniu slabšej zmluvnej strany sa žalobkyňa sama odhodlala brániť svoje práva proti nepochybne právne a finančne silnejšiemu protivníkovi v stresujúcom súdnom spore.

8. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu, čo však neznamená svojvôľu pri jej určovaní, pretože pri jej stanovení, t.j. pri stanovení jej primeranosti, je nutné zohľadniť rôzne kritériá a to intenzitu zásahu do spotrebiteľských práv, časové trvanie závadného konania dodávateľa, jeho satisfakčnú, sankčnú a preventívnu funkciu.

9. Za nedôvodnú sa považovala obrana žalovaného, ktorý dôvodil tým, že finančné zadosťučinenie možno spotrebiteľovi priznať iba v prípade, ak neexistujú iné prostriedky na zjednanie nápravy porušených spotrebiteľských práv s tým, že v danom prípade už došlo k zjednaniu nápravy a to rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 18.12.2018, vydaným vo veci 4Csp 210/2017. Vydanie bezdôvodného obohatenia a primerané finančné zadosťučinenie sú dva rozdielne právne inštitúty s rôznymi dôsledkami. Kým vydaním bezdôvodného obohatenia dochádza v podstate iba k navráteniu veci do pôvodného zákonného stavu, pretože jeho vydaním sa poškodenému iba vyrovná schodok v jeho majetku o sumu, o ktorú bol tento jeho majetok nezákonne zmenšený a teda tento inštitút vzhľadom k majetku dodávateľa nemôže mať sankčnú funkciu, pretože vydaním obohatenia sa jeho majetok „zmenší“ iba o sumu, o ktorú sa aj tak bezdôvodne a nezákonne obohatil, tak pri finančnom zadosťučinení až jeho vyplatením dochádza ku skutočnému a citeľnému zmenšeniu majetku dodávateľa, kedy dochádza k naplneniu jeho sankčnej, preventívnej a pre poškodeného aj satisfakčnej a tiež preventívnej funkcie.

10. Pri určovaní výšky primeraného finančného zadosťučinenia sa zohľadnilo, že žalobkyňa sa sama podaním žaloby v pôvodnom konaní domohla voči žalovanému vrátenia finančného plnenia, na ktoré žalovaný nemal nárok, ako aj to, že doposiaľ súdmi opakovane judikované porušenie spotrebiteľských práv žalovaným v obdobných prípadoch nemalo na žalovaného očakávaný preventívny, ani prevýchovný účinok, keďže žalovaný aj napriek svojej vedomosti o týchto záveroch súdov vo veci ním používaných neprijateľných zmluvných podmienok v zmluvných spotrebiteľsko-dodávateľských

vzťahoch, nerešpektujúc zákonný imperatív uvedený v ust. § 53a Občianskeho zákonníka, naďalej tieto neprijateľné podmienky uplatňuje a tieto ako zákonné naďalej aj obhajuje. Z dôvodu objektívnosti veci, je však potrebné pre naplnenie všetkých funkcií finančného zadosťučinenia, zobrať do úvahy nie len skutočnosti na strane žalovaného, ale je potrebné zohľadniť aj skutočnosti na strane žalobkyne, aby táto do budúcnosti bola obozrenejšou a predvídatejšou pri využívaní finančných služieb a aby sa bez ďalšieho nespoliehala iba na to, že za akýchkoľvek okolností bude takúto obozretnosť suplovať súd. V tomto smere nie je úlohou súdu bezhlavá ochrana za akýchkoľvek okolností, ale jeho úlohou je aj prevýchovné a preventívne pôsobenie nie len na dodávateľov, ale aj na spotrebiteľov a to v zmysle pravidla „práva patria len bdelym“, čo však neznamená, aby nezákonný prístup dodávateľa mohol a mal byť pripočítaný na ľarchu neobozretnosti spotrebiteľa, prípadne, že touto neobozretnosťou spotrebiteľa by mal byť ospravedlnený, pretože ako to konštatoval aj Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí vydaným vo veci 5Cdo 61/2015, tento princíp v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa.

11. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie priznal žalobkyňi finančné zadosťučinenie v sume 500 eur a čo do zvyšku žalobu zamietol.

12. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p.

13. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolania žalobkyňa a žalovaný.

14. Žalobkyňa napadla len výrok o trovách konania a tento navrhla zrušiť a v rozsahu zrušenia vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Alternatívne požadovala rozhodnutie v tejto časti zmeniť tak, aby jej bola priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu. Ako dôvod uviedla, že rozhodnutie je prekvapivé a odporujúce ustálenej rozhodovacej praxi.

15. Žalovaný navrhol rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené a vo výroku o trovách konania, zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázal na ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktoré síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia, avšak toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne. Pri rozhodovaní o tom, či sa prizná primerané finančné zadosťučinenie a v akej výške, je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho-ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné už napraviť inak. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušení. Na právny vzťah, ktorý vznikol na základe zmluvy, sa aplikujú ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov ako predpisu *lex generalis* vo vzťahu k zákonu o ochrane spotrebiteľa ako predpisu *lex specialis*. Z uvedeného vyplýva, že na právnu úpravu nemajetkovej ujmy spotrebiteľa, zakotvenú inštitútom primeraného finančného zadosťučinenia, sa primerane vzťahujú ustanovenia náhrady ujmy podľa Občianskeho zákonníka. Z uvedeného potom vyplýva, že v prípade, ak osobitný právny predpis, ktorým je zákon o ochrane spotrebiteľa, neupravuje výšku finančného zadosťučinenia, súd je povinný aplikovať ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výšku náhrady súd určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Pri rozhodovaní je potrebné vziať do úvahy aj konanie žalobkyne, ktorá sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sama konala v rámci kontraktáčného postupu ľahostajne a o úver požiadala celkovo 14-krát. Vážnosť vôle nie je možné zamieňať s ľahkovážnosťou spotrebiteľa. Niet pochyb o tom, že žalobkyňa je priemerným spotrebiteľom. Súdny dvor Európskej únie zdefinoval priemerného spotrebiteľa ako v rozumnej miere pozorného a opatrného, bez nariadenia znaleckého posudku, či prieskumu verejnej mienky spotrebiteľov. V zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie bola táto definícia prenesená aj do sekundárneho práva Európskej únie, konkrétne do Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11.05.2005, kde v bode 18. preambuly je stanovené, že v súlade so zásadou proporcionality a z dôvodu umožnenia účinného uplatňovania zamýšľanej ochrany, vzala táto Smernica za kritérium priemerného spotrebiteľa, ktorý je v rozumnej miere dobre informovaný, vnímavý a obozretný pri zohľadnení sociálnych, kultúrnych a jazykových faktorov. V dôsledku uvedenej definície nemožno hovoriť o nedostatku vážnosti vôle na strane žalobkyne, ktorá bola pri uzatváraní zmluvy dobre informovaná, avšak ľahostajná. Uvedenému konaniu nemožno poskytnúť

právnú ochranu priznaním finančného zadosťučinenia. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen jeho deklaráciu. Žalovaný má za to, že opätovné sankcionovanie by bolo vzhľadom na predchádzajúce konanie neprimerane prísne. Žalobkyni žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla, a preto jeho priznanie by malo za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa, a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Primerané finančné zadosťučinenie predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody. Priznanie požadovaných finančných prostriedkov by prichádzalo do úvahy v tých prípadoch keď porušenie práva už nie je možné napraviť inak. Toto však nepredstavuje daný prípad. Účelom ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa je často deklarovaná generálna prevencia ponímaná najčastejšie ako prostriedok zamedzenia zneužívania silnejšieho postavenia dodávateľa v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia však nemá a nesmie slúžiť ako prostriedok ospravedlňujúci ľahostajnosť spotrebiteľa, ktorý vstupuje do právneho vzťahu s dodávateľom bez toho, aby sa sám zaujímal o svoje povinnosti plynúce mu z existujúceho záväzkovo - právneho vzťahu. Dodávateľ spotrebiteľa nijakým spôsobom nenútil vstúpiť do záväzkovo - právneho vzťahu a vo väčšine prípadov mu umožní sa so zmluvnými dojednaniami oboznámiť. Skutočnosť, že spotrebiteľ neprejavuje absolútne žiadny záujem oboznámiť sa so zmluvnými ustanoveniami a pochopiť ich obsah, nemôže byť automaticky na ujmu dodávateľa. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nesmie slúžiť na duplicitné uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia. Primerané finančné zadosťučinenie ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry nesleduje reparačnú funkciu, tak ako je to v prípade náhrady škody. Primerané finančné zadosťučinenie má nesporne sankčnú funkciu a jeho cieľom nie je kompenzovať žalobkyňu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobkyni a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná funkcia primeraného finančného zadosťučinenia teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akcentuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej funkcie, teda funkciu preventívnu. V danom prípade nie je priznaním finančného zadosťučinenia naplnená jeho preventívna funkcia, a to z dôvodu, že žalovaný v novovzniknutých spotrebiteľských úverových vzťahoch už niekoľko rokov konštatovanú nepriateľnú zmluvnú podmienku nepoužíva. Napriek tomu, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia spotrebiteľa je upravený v osobitnom právnom predpise, netreba opomíňať jednu zo základných zásad občianskeho práva charakteristickú pre zodpovednostné právne vzťahy, a to konkrétne, že poškodený sa nesmie reparáciou obohatiť, ale nahradíť sa má skutočná škoda (ujma) a nič viac. Priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 500 eur by nezodpovedalo všeobecným zásadám občianskeho práva, nakoľko žalobkyňa by sa týmto obohatila o danú sumu bez právneho dôvodu.

16. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla rozsudok v jeho vyhovujúcej časti ako vecne správny potvrdiť.

17. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že len odvolanie žalobkyne smerujúce proti výroku o trovách je opodstatnené.

18. Vo veci samej sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

19. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejme z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred nepriateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

20. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

21. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

22. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.06.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

23. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

24. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

25. Vo veci 4Csp 210/2017 Okresného súdu Bardejov sa žalobkyňa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ako aj vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 990 eur s prísl. Vo vzťahu k obom takto uplatneným nárokom mala žalobkyňa v konaní plný úspech. Uvedené priamo vyplýva z rozsudku Okresného súdu Bardejov zo dňa 18.12.2018 č.k. 4Csp 210/2017-54. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 03.02.2019. Ukončením konania vo veci 4Csp 210/2017 Okresného súdu Bardejov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žalobkyňa si tak bez akýchkoľvek pochybností v inom súdnom konaní úspešne uplatnila právo na vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky voči žalovanému.

26. Ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý toto ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto

zákonom a osobitnými predpismi. Za takéto úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti možno bez akýchkoľvek pochybností označiť i stav, ak v prospech spotrebiteľa je súdom judikovaný nárok z bezdôvodného obohatenia alebo vo výroku rozsudku určená neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žiadnu inú podmienku, t.j. ani podmienku aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodné obohatenie) je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie, či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu stanovil rozsah finančného zadosťučinenia. Uvedené priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.01.2019 vydaného vo veci 6Cdo 127/2017.

27. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, v prejednávanej veci k vzniku ujmy na strane žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností došlo. Žalovaný napriek bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru prijal od žalobkyne i plnenie, na ktoré mu nárok nevznikol. Bezdôvodné obohatenie sa žalovaného nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Žalobkyňa taktiež aj s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4Csp 210/2017, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, bola dlhodobo bezdôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty a to až do doby právoplatného skončenia konania vo veci 4Csp 210/2017 Okresného súdu Bardejov. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý do zmluvy naformuloval neprijateľnú zmluvnú podmienku a snažil sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť.

28. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, je treba považovať finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur, tak ako to určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie len nepatrne presahuje polovicu zo sumy 990 eur, o ktorú sa chcel žalovaný na úkor žalobkyne obohatiť. Je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej hrozila konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednávaní úverovej zmluvy závadne konal.

29. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 500 eur ako vecne správny potvrdil.

30. Zároveň v zmysle ust. § 388 C.s.p. zmenil rozsudok vo výroku o trovách konania tak, že žalobkyni priznal náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu. V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie. Výška uplatňovaného nároku teda bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v ust. § 142 ods. 3 O.s.p., uvedené neznamena, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov konania v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie bolo povinnosťou žalobkyne v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby aj súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ust. § 255 C.s.p. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj vtedy, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu.

31. Úspešnej žalobkyni bola priznaná i náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 a § 396 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

32. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).